

Regler

Styrdokument

Regler för arbeten i och användning av allmän platsmark i Ulricehamns kommun

Antaget av: Kommunstyrelsen

Datum: 2023-09-07

Gäller från och med: 2023-09-07

Ansvar uppföljning/uppdatering: Samhällsbyggnadschef

ULRICEHAMNS
KOMMUN

Våra styrdokument

[Normerande]

Policy - Vår hållning, övergripande
Riktlinjer - Rekommenderade sätt att agera
Regler - Absoluta gränser och ska-krav

[Aktiverande]

Strategi - Avgörande vägval och strategiområden från
fullmäktigeberedningar
Program - Avgörande vägval och programområden från andra än
fullmäktigeberedningar
Plan - Uppdrag, tidsram och ansvar

Innehåll

1	Bakgrund	7
2	Syfte	7
3	Inledning	7
4	Bestämmelser	8
4.1	Lagar och förordningar	8
4.2	Lokala föreskrifter	8
4.3	Övriga styr- och referensdokument	8
5	Ansvar	8
5.1	Väghållaransvar	8
5.2	Byggherreansvar	9
5.3	Entreprenöransvar	9
5.4	Ledningsägarens ansvar	9
5.5	Nyttjare av offentlig plats	9
6	Tillstånd	9
7	Ansökan vid arbete på trafikytor	10
7.1	Innan arbetet kan börja	10
7.2	Delge information	10
7.3	Trafikinskränkningar	11
7.4	Förbesiktning	11
7.5	Skadestånd	11
7.6	Återställningsarbete	11
7.7	Ansvar för till återställning	12
7.8	Slutbesiktning	12
7.9	Tillfällig användning av allmän plats	12
8	Ansökan om grävstillstånd	12
8.1	Innan arbetet startar	12
8.2	Trafikanordningsplan	12
8.3	Delge information	13
8.4	Träd och annan vegetation	13
8.5	Förbesiktning	13
8.6	Ansvarig för arbetets utförande	13
8.7	Skadestånd	13
8.8	Under arbetets gång	13
8.9	Utförande och återställning	14
8.9.1	Upptagning av beläggning	14
8.9.2	Schaktens utförande	14
8.9.3	Återfyllning och komprimering till terrassytan	14

8.9.4	Återfyllning gata och väg	14
8.9.5	Rensåkning och beläggning	14
8.9.6	Asfaltsbeläggning	15
8.9.7	Vägmarkering	15
8.9.8	Träd och växter.....	15
8.9.9	Kvalitetssäkring.....	16
8.10	När arbetet är klart	16
8.10.1	Slutförande och slutbesiktning.....	16
8.10.2	Ekonomi.....	16
8.10.3	Garantier.....	16

Begreppsförklaringar

Allmän plats

Allmän platsmark är enligt plan- och bygglagen gator, vägar, torg, parker och övriga områden som är allmänt tillgängliga och avsedda för gemensamt behov inom områden med detaljplan.

Offentlig plats

Offentlig plats är enligt ordningslagen bl.a. allmänna platser men också sådana platser som enligt de allmänna lokala ordningsföreskrifterna för kommunen ska jämföras med offentliga platser. Till exempel idrottsplatser, badplatser och begravningsplatser under förutsättningarna att områdena är tillgängliga för allmänheten.

Kommunal mark

Kommunal mark är såväl allmän som offentlig plats liksom övrig mark där kommunen är fastighetsägare. För grävning i eller annat nyttjande av kommunal mark krävs tillstånd från kommunen.

Väghållning och väghållare

Väghållning är byggande och drift av vägar och gator. Staten genom Trafikverket är väghållare för allmänna vägar och där gäller deras föreskrifter. Det finns också många vägar på landsbygden som kompletterar det allmänna vägnätet i form av enskilda vägar. Vägsamfälligheter ansvarar oftast för dessa, men även enskilda markägare kan vara väghållare.

Kommunen är väghållare för det kommunala gatu- och vägnätet, där dessa regler gäller. Genom avtal är kommunen även väghållare i kommunens kransorter där det finns en vägförening som är huvudman i gällande byggnadsplan. Dessa regler gäller därigenom även inom dessa.

Trafikytor

Med trafikytor avses gator, vägar, gångbanor, gång- och cykelleder samt övriga ytor som är avsedda för fordon eller gångtrafik.

Vägarbete

Med vägarbete avses arbeten som normalt kan hänföras till de olika aktiviteter som ingår i byggande, underhåll och drift av gator och vägar och dess installationer. Arbetet kan bedrivas på, i och under gatan eller vägen eller i nära anslutning till trafikerade ytor.

Vägarbetsområde

Med vägarbetsområde avses det område där vägarbetet utförs inklusive erforderliga trafikordningar. Ett vägarbetsområde indelas i ett antal zoner såsom buffertzoner, säkerhetszon, skyddszon m.m.

Grävningsarbeten

Med grävning avses ett arbete där en yta eller ett skikt bryts upp för att utföra någon slags urschaktning i de underliggande marklagren, som sedan behöver återställas. Det kan till exempel vara schaktning som utförs för ledningsarbeten, för iordningställande av ytor som ska beläggas, för grundläggning av fundament och stolpar, eller för markberedning som utförs inom ett grönområde.

Markupplåtelse på annan plats i samband med väg- och grävarbeten

Möjlighet att disponera kommunal mark (offentlig plats) för ändamål som inte ingår i själva väg-, schakt- och ledningsarbetet. Till exempel uppställning av manskapsvagnar, containrar och andra upplag på mark som ligger utanför arbetsområdet), faller dock under Ordninglagen. Ansökan för sådant utnyttjande ställs till Polismyndigheten, som beslutar efter samråd med väghållare eller förvaltare.

Byggherre

Byggherren är den som tar initiativet till och låter utföra ett arbete i eller på kommunal mark, i egen regi eller med hjälp av en entreprenör.

Ledningsägare

Med ledningsägare menas i detta dokument den som äger och/eller är ansvarig för drift och underhåll av ledning eller anläggning som förläggs i kommunal mark. I regel föreligger ett avtal mellan kommunen och ledningsägaren, vilket reglerar inbördes ansvar och förpliktelser. Beteckningen ledningsägare jämföras här med utförare.

Utförare

Med benämningen utförare menas här byggherren eller av denne anlitad entreprenör.

1 Bakgrund

Arbeten som utförs i och på kommunens gator, vägar och på övriga allmänna platser innebär ofta störningar och säkerhetsrisker för den personal som utför arbetet, men även för dem som färdas på gator och vägar, eller vistas i andra områden där arbetet pågår. Därför finns det ett behov av tydliga bestämmelser för att underlätta framkomligheten samt för att minimera störningar och risker.

2 Syfte

Syftet med reglerna är att minimera skador på gatu- och parkanläggningar, begränsa problem med framkomlighet, samt tillse att berörda parter får information om planerade arbeten i god tid.

3 Inledning

Ulricehamns kommunen förvaltar och är ansvarig för tillsyn och underhåll av kommunal mark. Med detta som grund utfärdar kommunen följande regler och anvisningar för den som behöver gräva i kommunal mark.

Grundläggande bestämmelser för arbeten på väg och mark återfinns i ett flertal lagar, förordningar, kungörelser, författningar och föreskrifter.

Ulricehamns kommun har även allmänna bestämmelser, detaljerade regler, anvisningar och riktlinjer för:

- Handbok för arbete på väg - Arbete på gator och trafikytor där kommunen är väghållare.
- Riktlinjer för användande av offentlig plats

Bestämmelserna samt ovan angivna regler och anvisningar gäller för alla som låter utföra arbete på eller i kommunal mark samt de som önskar använda en offentlig plats för annat än avsett ändamål. Om arbetet inte utförs i enighet med allmänna bestämmelser, och underordnade regler och anvisningar, och om brister inte åtgärdas inom angiven tid efter påpekande, äger kommunen rätt att stoppa arbetet.

4 Bestämmelser

Nedan följer exempel på lagar, förordningar, föreskrifter som ska iakttas vid arbeten inom trafikytor.

4.1 Lagar och förordningar

- Väglagen (1971:948) och Vägkungörelsen (1971:954)
- Plan och bygglagen (2010:900)
- Miljöbalken (1998:808)
- Förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899)
- Arbetsmiljölagen (1977:1160) och Arbetsmiljöförordningen (1977:1166)
- Ordningslagen (1993:1617)
- Trafikförordningen (1998:1276)
- Vägmärkesförordningen (2007:90)
- Skydds-föreskrifter för Ulricehamn vattenskyddsområde

4.2 Lokala föreskrifter

- Allmänna lokala ordningsföreskrifter för Ulricehamns kommun
- Lokala trafikföreskrifter för Ulricehamns kommun

4.3 Övriga styr- och referensdokument

- Kommunens generella trafikanordningsplaner
- Riktlinjer för användande av offentlig plats
- Handboken ”Arbete på väg”

5 Ansvar

5.1 Väghållaransvar

Ulricehamns kommun ansvarar för drift och underhåll av det kommunala gatu- och vägnätet. Väghållare för allmänna vägar är trafikverket med regionindelade utförarorganisationer. Väghållare för enskilda vägar är vägsamfälligheter eller enskilda markägare.

5.2 Byggherreansvar

Byggherren är den som låter utföra arbetet och ansvarar för att lagar och föreskrifter följs, att erforderliga tillstånd inhämtas, samt att anlitade entreprenörer följer de anvisningar som väghållaren eller förvaltaren har meddelat.

5.3 Entreprenöransvar

Av byggherren utsedd entreprenör har ansvar att följa dessa allmänna bestämmelser och de regler och anvisningar som kommunen utfärdat vilka berör dennes uppdrag vid arbete på väg, schakt- och ledningsarbeten och för övriga arbeten där denna utnyttjar kommunens mark.

5.4 Ledningsägarens ansvar

Det är ledningsägaren i egenskap av byggherre/beställare som iklär sig det huvudsakliga ansvaret när ett grävningsarbete utförs inom kommunal mark. Denne ställs således till svars om av denne anlitad entreprenör inte följer fastställda regler och anvisningar och/eller orsakar fel och brister i arbetet.

5.5 Nyttjare av offentlig plats

Användning av offentlig plats för till exempel upplag eller uppställning av bodar och containers kräver tillstånd av polismyndigheten. Det åligger sökande att i förekommande fall inhämta sådant tillstånd. Ianspråktagande av särskilt område utanför arbetsområdet för bodar, material m.m. debiteras enligt gällande taxa.

6 Tillstånd

Arbete inom kommunal mark ska alltid anmälas och det behövs i regel alltid tillstånd av kommunen. Tillstånd för schaktning och övriga arbeten på allmän platsmark eller kommunal väg framgår av dessa regler.

Användning av offentlig plats inom detaljplanerat område för annat än avsett ändamål kräver, med vissa undantag, tillstånd av polismyndigheten. Tillstånd får meddelas bara om kommunen tillstyrkt ansökan.

Samtliga ovan angivna tillstånd kan krävas för ett och samma arbete. För att anlägga och underhålla anläggningar, ledningar och dylikt i kommunal mark fordras avtal med kommunen.

Arbete i gatu- och grönområden ska planeras och utföras på ett sådant sätt att anläggningarnas konstruktion, bärlighet och slitstyrka består. Arbeten

intill ledningar och kablar utförs i enlighet med ledningsägarens föreskrifter. Krav kan även ställas på utformning vid installationer inom stadskärnan.

7 Ansökan vid arbete på trafikytor

Vid arbete som utförs på trafikytor ska utföraren upprätta en trafikordningsplan (TA-plan). Denna ska inlämnas till kommunen för godkännande via kommunens e-tjänst.

TA-planen ska redovisa hur trafiken ska ledas förbi arbetsplatsen så att såväl personal som trafikanter skyddas mot olyckor och hänsyn tas för att minimera störningar i trafikflödet.

Kommunen bedömer om ytterligare insatser behövs för att arbetena ska kunna genomföras på ett säkert och effektivt sätt. Godkännande av TA-plan innebär att utföraren förbinder sig att följa dessa bestämmelser, underordnade regler och anvisningar för arbete på väg.

7.1 Innan arbetet kan börja

Det är av stor vikt att arbeten i och på kommunal mark samordnas redan i planeringsskedet. Kommunen ska därför informeras om förestående arbete. Det är speciellt viktigt när flera aktörer har behov av att utföra arbeten i eller i omedelbar närhet till trafikytor. Ingrepp i trafiken innebär alltid någon form av inskränkning. Det är därför mycket viktigt att varje åtgärd i arbetena planeras noggrant, och att de samordnas för att minimera risker och för att reducera intrång och störningsmoment. Schaktfria metoder som tryckning eller styrd borring ska användas där det är möjligt. Längsgående ledningar ska i första hand förläggas i gångbana, motveck eller så nära gatukant som möjligt.

7.2 Delge information

Vid schaktningsarbeten, gatuavstängningar, byggbelamringar, upplagsplatser etc. ska berörda fastighetsägare och affärsinnehavare meddelas. Extra försiktighetsåtgärder ska iakttas vid exempelvis skolor vårdhem och lekplatser. Vid större omfattning på arbetena meddelas även allmänheten på lämpligt sätt. Det är byggherrens ansvar att denna information delges till berörda parter.

7.3 Trafikinskränkningar

Kommunen informerar berörda myndigheter och organisationer när tillfälliga föreskrifter och trafikanordningar måste utfärdas för ett vägarbete. Vid akuta arbeten som utförs efter ordinarie arbetstider måste utföraren informera räddningstjänsten, polismyndigheten och bussbolagen. Ärendet måste rapporteras senast nästföljande arbetsdag till kommunens kontaktperson.

7.4 Förbesiktning

Innan arbetet startar ska utföraren besikta platsen. Vid större arbeten, samt vid arbeten där vegetation eller installationer kommer att beröras måste utföraren kontakta kommunens kontaktperson för en gemensam syn. Besiktningen ska dokumenteras, med foto.

Dokumentationen ska omfatta:

- Arbetsområdets omfattning/utbredning
- Gatans och anläggningarnas standard och ev. skador samt åldersslitage
- Träd, växter och grönområden som berörs av arbetet, även upplag och transportvägar Värdering av träd, buskar och andra växter som måste tas bort på grund av arbetet
- Skyddsåtgärder som behövs
- Omfattning av återställande

7.5 Skadestånd

Byggherren är ansvarig för samtliga skador som kan uppstå, även ekonomiska och som kan hänföras till arbetets utförande.

7.6 Återställningsarbete

Utföraren ombesörjer återställning av beläggning, kantsten, grönytor, markplattor, gatsten och återställning av vegetation, om inget annat meddelas i samband med tillståndsgivningen. Byggherren ska ersätta väghållaren enligt kommunens fastställda taxa, även åtgärder för skador i mark, på anläggning eller annan anordning utanför den tillståndsgivna ytan kommer att debiteras byggherren, samt eventuellt kostnader som uppkommer under garantitiden kan uppkomma för framtida underhåll.

7.7 Ansvar för till återställning

Utföraren ansvarar för att ej återställd yta är framkomlig och trafiksäker fram tills dess den är slutåterställd. Utföraren ansvarar för skador mot tredje man.

7.8 Slutbesiktning

Utföraren kallar till slutbesiktning med kommunen och entreprenören.

7.9 Tillfällig användning av allmän plats

Vid tillfällig användning av allmän plats för annat ändamål än vägarbete till exempel kranarbete, byggbelamringar, ställningsarbeten och övrigt tillfälligt nyttjande av allmän plats ska tillstånd sökas hos polismyndigheten.

Ansökan om Trafikanordningsplan krävs om användningen avser en offentlig plats som helt eller delvis är trafikerad.

8 Ansökan om grävstillstånd

Grävningens arbetet får inte påbörjas utan ett grävningstillstånd som ska sökas för varje objekt. Ansökan skickas in elektroniskt via en e-tjänst som nås via Ulricehamns kommuns hemsida. Påbörjas arbete utan grävningstillstånd har miljö och samhällsbyggnad rätt att debitera en särskild avgift enligt gällande taxa. Akuta arbeten får utföras utan föregående tillstånd. Anmälan ska då ske till kommunen första vardagen efter sådant påbörjat arbete.

8.1 Innan arbetet startar

Den som söker tillstånd för grävning i allmän platsmark är skyldig att under projekterings - och planeringsstadiet kontakta Ulricehamns Energi och föra en dialog för bästa tekniska lösning och eventuell samordning av andra projekt. När andra anläggningsägare kan beröras bör samordning eftersträvas och därmed beredas möjlighet att medverka i planeringen. Schaktfri ledningsdragning ska användas där det bedöms lämpligt att utföras.

8.2 Trafikanordningsplan

Före arbetets igångsättning ska entreprenören redovisa trafikanordningsplan. Planen ska redovisa hur trafiken ska ordnas vid arbetsplatsen och vilka avstängningar och skyltar som ska användas.

Särskild hänsyn ska tas till synskadade och rullstolsburna. Ansökan görs via kommunens e-tjänst.

8.3 Delge information

Entreprenören ska informera berörda inom arbetsområdet om arbetets omfattning och trafikavstängningar.

8.4 Träd och annan vegetation

Ska grävning göras i närheten av träd ska miljö och samhällsbyggnad kontaktas för överenskommelse om lämpliga skyddsåtgärder samt förbesiktning. Skyddsåtgärderna ska finnas på plats och besiktigas och godkännas av tillståndsgivaren före igångsättandet av entreprenaden. Vid grävningar som görs i närheten av träd ska fotodokumentation av skyddsåtgärder och schaktning utföras kontinuerligt under arbetets gång.

Vid sprängning inom 50 meter från träd ska byggherren kalla till förbesiktning.

Avverkning eller beskärning av träd och buskar får inte ske utan tillstånd från tillståndsgivaren. För anvisningar för arbeten vid träd se informationsfolder skydda träden vid arbeten som finnas på kommunens hemsida.

8.5 Förbesiktning

Innan arbetet startar ska anläggningsägaren dokumentera förhållandena på arbetsplatsen. Foton eller eventuellt videoupptagning kan användas. miljö och samhällsbyggnad ska beredas tillfälle att medverka vid besiktningen.

8.6 Ansvarig för arbetets utförande

Låter byggherren utföra arbetet på entreprenad är byggherren ansvarig för att entreprenören iakttar villkoren i grävtillståndet.

8.7 Skadestånd

Byggherren är ansvarig för samtliga skador som kan uppstå, även ekonomiska, som kan hänföras till arbetets utförande.

8.8 Under arbetets gång

- Entreprenören är skyldig att förvissa sig om intilliggande anläggningar och att dessa inte skadas.

- Arbetsplatsen ska innebära så lite störning för omgivningen och trafikanterna som möjligt.
- Arbetet ska bedrivas med hänsyn till miljön och de miljökrav som kommunen ställer. På arbetsplatsen ska entreprenören ha en person som har ansvaret för utmärkning och skydd för trafikanter och arbetare.

8.9 Utförande och återställning

8.9.1 Upptagning av beläggning

Asfalt ska sågas eller skäras före grävning. Plattor eller gatsten tas upp så att de inte rasar ned i schakten. Det uppgrävda materialet ska tas om hand med tanke på återvinning:

- Plattor och gatsten ska rengöras och återanvändas. Skadat material ersätts av byggherren.
- Asfalt avlämnas för återvinning.
- Schaktmassor som kan återvinnas sorteras före återfyllning.

8.9.2 Schaktens utförande

Schakten ska utföras så att bästa möjliga komprimering kan uppnås vid återfyllning. Extra kabelrör läggs med om det bedöms finnas ett framtida behov.

8.9.3 Återfyllning och komprimering till terrassytan

Kringfyllning runt ledningarna ska göras på ett fackmannamässigt sätt och enligt anläggningsägarnas föreskrifter.

8.9.4 Återfyllning gata och väg

Överbyggnaden ska återställas med samma material som i gatans befintliga överbyggnad. Är inte det möjligt ska återfyllnad utföras med förstärknings- och bärlager enligt senaste utgåvan av AMA Anläggning eller med vägbyggnadsmaterial som godkänns av miljö och samhällsbyggnad. Komprimering utförs enligt senaste utgåvan av AMA Anläggning.

8.9.5 Rensågning och beläggning

- Efter återfyllning ska gammal beläggningsskant rensågas 25 cm utanför schaktkant.

- Vid schakt i gångbanor och refuger med bredd <2 meter ska ny beläggning utföras på hela gångbanans bredd. Gäller även gång- och cykelvägar på banvall.
- På gång-och cykelvägar och gångbanor med bredd > 2 meter ska ny beläggning utföras på hela bredden om schakten omfattar halva bredden.
- I gator asfalteras hela körfältet till gatutmitt, undantag kan göras vid breda gator över 10 meter eller då återställningsytan inte inskränker på gatans körspår. Asfaltskarvar ska förseglas.
- Kvarvarande beläggning mot gatukant, befintlig beläggningsskarv eller betäckningar ska rivas och förses med ny beläggning vid remsor <60 centimeter.
- Öar av gammal asfalt (<100 kvm) ska undvikas.

8.9.6 Asfaltsbeläggning

Asfaltläggare ska användas där så är möjligt för bästa möjliga resultat. Asfaltering utförs enligt väghållarens standard om inte annat anges, vilket innebär att återställning av asfalt ska göras till samma tjocklek som den befintliga asfalten samt där så erfordras i två lager. På högtrafikerade gator återställs beläggningen med AG som får ligga i högst ett år. Därefter ska fräsning och slitlagerbeläggning utföras och asfaltsskarvar ska förseglas.

Längdmeter asfaltskarv ska meddelas miljö och samhällsbyggnad som underlag för framtida underhåll. Vid utebliven inrapportering debiteras byggherren en administrativ avgift enligt taxa.

Är det av praktiska skäl inte möjligt att asfaltera, återställs gatan provisoriskt. Entreprenören ansvarar för att den provisoriska återställningen håller gott skick fram till asfaltering sker.

Eventuella skador på konstruktionen eller mot tredje man ansvarar entreprenören för.

8.9.7 Vägmarkering

Vägmarkering ska återställas till nytt skick.

8.9.8 Träd och växter

Byggherren ansvarar för återställandet för respektive projekt i samråd med miljö och samhällsbyggnad.

8.9.9 Kvalitetssäkring

Entreprenören ska vidta alla åtgärder som leder fram till bästa möjliga tekniska lösning och utförande.

8.10 När arbetet är klart

8.10.1 Slutförande och slutbesiktning

När arbetet är klart ska arbetsområdet städas och återställas till ursprungligt skick. Byggherren kallar till slutbesiktning.

8.10.2 Ekonomi

Byggherren ska ersätta miljö och samhällsbyggnad för framtida underhåll enligt antagen taxa. Skador på omgivande mark orsakade av maskiner, lastbilar eller på annat sätt ska ersättas av byggherren.

8.10.3 Garantier

All återställning av schakter omfattas av en 3-årig garanti, uppkommer skador på återställd yta är entreprenören skyldig att reparera dessa skador.

Innan garantitid går ut kan en gemensam garantibesiktning göras, kommunen kallar då till besiktning.

Byggherren är skyldig att återställa samtliga ytor till befintligt skick så långt det är möjligt samt åtgärda övriga fel och brister som noteras under garantitiden och vid garantibesiktningen.